

ב"ה

פרשת דברים

חומש דברים ה"סך הפל" של התורה

אף על פי שמשמעות דברי הגמרא¹ שארבעת הספרים הראשונים יש בהם מעלה יתירה לגבי ספר דברים, מכל מקום, יש מעלה בספר זה, שבו נאמר "אלה הדברים אשר דִּבֶּר משה", ועל דרך מה שנאמר² "זכרו תורת משה עבדי", שאף על פי שלפי הפירוש הפשוט ופירוש האמיתי קאי על כל התורה, מכל מקום, המפורש בקרא, "תורת משה עבדי", קאי במיוחד על "אלה הדברים אשר דבר משה"³.

ב"אלה הדברים אשר דבר משה" ישנם כמה הוספות, חידושי דינים והוראות כו', שלא מצינו בארבעת הספרים הראשונים. ולכאורה: כיון שספר דברים אינו אלא חזרה על דיני התורה שנאמרו לפני זה, כיצד יש בזה חידושים?

אך הענין הוא, שזוהי מעלת ה"סך-הפל" – שזהו ענינו של ספר דברים שהוא ה"סך-הכל" של כל התורה:

ב"סך-הפל" ישנה הנקודה של כל הענינים, ואף שאין בזה חידוש, שהרי הכל נלקח ממה שיש כבר לפני כן, מכל מקום, יש ענינים שלפני כן היו באופן אחר, וכאשר נעשה ה"סך-הפל" מתגלה מה שלא היה ניכר לפני כן.

ועל דרך המעלה שבספירה היותר אחרונה, שבה כלולים כל הספירות שלפני זה – שלאמיתו של דבר מושרשת היא ומגעת למקום שלמעלה מכל הספירות⁴.

וזהו ענין "אלה הדברים אשר דבר משה" – דאף שענינים אלו נלקחו מהספרים שלפני זה, ואם כן יכול מישהו לחשוב: לשם מה זקוק אני להוראותיו של משה, יכולני ליקח את הדברים מהיכן שמישהו לקחם? – על כך אומרים לו: לא תוכל לבדך לגלות את הדברים, כי אם משה רבינו – "אלה הדברים אשר דבר משה",

¹ מגילה לא, ב.

² מלאכי ג, כב.

³ ראה פי' עיון יעקב לע"י ב"ב יד, ב.

⁴ ראה סה"מ מלוקט ח"ה ע' נז. וש"נ.

וענין זה גופא שמשה לוקח את ה"סך-הכל" מהספרים שלפני זה – הנה גם זה ניתן למשה מסיני, והיינו, שכשם שעניני התורה עצמם כפי שהם כלולים בהעלם ניתנו למשה מסיני, כמו כן גם הגילוי שנתגלה ב"משנה תורה" ניתן למשה מסיני, ומי שמכחיש חס ושלום ואומר על אות אחת ב"משנה תורה" שלא ניתנה למשה מסיני – הרי זה כופר בתורה, כפסק הרמב"ם⁵.

ובנוגע לענינו: ישנם כאלו שטועים וסבורים שאין צורך ב"ממוצע", אלא הוא והקב"ה... אך האמת אינו כן, אלא כמו שכתוב⁶ "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", והיינו, שעל ידי האמונה במשה עבדו נעשה "ויאמינו בה"⁷. כאשר חסרה האמונה במשה, חסר גם ב"ויאמינו בה", ועל ידי האמונה במשה עבדו נעשה "ויאמינו בה" בהוספה ובאופן נעלה יותר.

וכן הוא גם בנוגע למשה שבכל דור ודור⁸, עד למשה שבדורנו, כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר.

ובמילא, יש לדעת שכל ההוראות שנתגלו ונמסרו על ידי "משה עבדו", שהוא ה"ממוצע המחבר"⁹, הם ענינים עיקריים, כיון שעל ידי "משה עבדו" נעשה "ויאמינו בה". ואין לחשוב שהוא בעצמו יוכל לגלות ולפעול כו', כיון שמדובר אודות ענינים שניתנו מסיני למשה דוקא. ודוקא על ידי ההוראות שמקבלים אנו ממשה שבדורנו, נעשה אצלנו "ויאמינו בה".

וענין זה אינו באופן של "חוקה חקקתי גזירה גזרתי"¹⁰, שאין לזה מקום בשכל, אלא זהו ענין שרואים במוחש – שעל ידי זה ש"אנכי עומד בין הוי' וביניכם" ניתוסף ב"להגיד לכם את דבר הוי"¹¹.

ודוקא בכחו של משה להתחיל "משנה תורה" עם חטא העגל¹², ולא להתפעל אלא לילך הלאה והלאה, עד להסיום – "לעני כל ישראל", שזהו ענין הראיה.

קטע משיחת ש"פ מטות-מסעי, מבה"ח מנחם-אב, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשט"ז ח"ג ע'131.

⁵ הל' תשובה פ"ג ה"ח.

⁶ בשלח יד, לא.

⁷ ראה מכילתא עה"פ.

⁸ ראה תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

⁹ ראה סה"ש תורת שלום ע'158.

¹⁰ תנחומא חוקת ג. ועוד.

¹¹ ואתחנן ה, ה.

¹² ר"פ דברים ובספרי ופרש"י.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיינ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה